

1 Timotiu

Paru hã Timotiuhu ma, te te ĩrob'ui'ééré na'rata zé

Ībaihã wasu'uzé

Ā ĩbaihã na Paru hã aibã ĩprédupté ma, ma tô rob'ui'ééré, Timotiu na ĩsisi ma. Ta hã ĩsazei'wa. Īmama hã deredu, zudezu'ô. Īna si zudezu hã. Paru hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te dama 're rowasu'u mono da, zahadu daro mono bâ 're morĩ ré, ma tô Timotiu hã ĩsiré 're mo. Tawamhã Paru hã timorĩ na te te uzusi da, Épézu hawi watobro wamhã, Timotiu hã te tame ĩsa'u nhamra. Tawamhã tame zahadu sãmra ré, ma tô ã ĩbaihã na rob'ui'ééré hã Paru hã tâma time.

---

1 ¹⁻² Ī'ra Timotiu, wa hã Paru, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, wa ãma aima rob'ui'ééré. Wanhib'apito wasu'uwẽ na te ãma aipo're pu'uzéb zarina, ĩsazei'wa oto 're aimorĩ wa, wa ĩ'ra na asisi. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Wanho'reptui'wa hã ma tô ĩpisutu, te dama 're sadawa wasu'u mono da. Taha da, ma tô Cristu Zezusihi zama ĩpisutu. Ôhõ zô si, wa sô 're wanhimipari za'ra, marĩ ĩwẽ uptabi hã te te wama ĩpisutu za'ra zéb zarina, te te wama ãma 're a'uwaimrami mono da.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zezusihi ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi mono da, duré ai'ãma 're pẽ'ézé u'âsi zahuré mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're aimorĩ da.

³ Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u ĩmorĩ u'âbã, wa tô ai'ãma ropti, Épézu ãma a'â asãmra da. Tane da, wa za duré ĩzadawa na aima ãma sahu, tame a'â asãmra da. Tame ni'wam norĩ hã te ĩsazei'wa norĩ ma, siwa'ru te te 're rowasu'u za'ra. Taha wa, te za a'â tame asã, sadawa uwati za'ra da, tinhimirowasu'u hã te te sahãri pese za'ra da. ⁴ Ta norĩ hã te dahi'rata norĩ nhimirob'rãzarõtõ 'ratara hã te te 're 'madâ'â za'ra. Dahi'rata sidâpãsi dahi'rata nhisi wasu'u zama, te ta norĩ hã te te 're 'madâ'â za'ra. Taha zarina, te ãma 're dasisada'âbã za'ra. Āne wamhã, ta norĩ hã te te 're dapawaptob za'ra mono ô di, Wanhib'apito zazei'wa norĩ 're hâimana wẽ za'ra mono da. ⁵ E marĩ da, wa tô ãne hã aima waihu'u. Wa tô ĩsima aiwẽ, ĩsazei'wa norĩ hã 're pawaptob za'ra mono da, Wamama zawĩ pese 'wa 're nomro mono da, dazawi pese 'wa zama. ĩsazei'wa norĩ

hã simirosa'rata wě ré si, te za 're nomro. Āne wamhã, marĩ te te 're ĩmanharĩ wasété za'ra mono na, 'rãwi 're siwě'õ za'ra mono õ di za. Wanhib'apito zazei uptabi 'wa, te za 're nomro. Tawamhã te aimã ĩwaih'u'uzéb zarina 're nomro mono wamhã, te za tō dasisawizé hã ĩpě'ě 're tãma 're hãimana za'ra. ⁶Ni'wam norĩ hã te aimã ĩwaih'u'uzéb zarina, 're nomro mono õ di oto. Roti sena hawi, ma tō aipizari za'ra. Taha wa, te taré marĩ ĩpire õ na si ãma 're sisada'ãbã za'ra. ⁷Ta norĩ hã te te sima 're wě za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa, 're nomro mono da. Tane nherě, tãma waih'u'u pese za'ra õ di, ĩsimiroti hã. Tãma waih'u'u pese za'ra newa, tazahã tãma pibu prã za'ra di, te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zé hã.

⁸'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã, Mozési te te dama 're ĩawaihu'u mono hã wě di, da te dama ãma 're ĩroti za'ra mono zéb da hã. Āne wama waih'u'u pese za'ra di. ⁹⁻¹⁰E 're ĩnomro wě mono norĩ ma, rotizéb da, te 're hãimana, Wamama nhimiroti hã. Mare di. Roti wě wě'õ'wa norĩ ma, rotizéb da, te 're hãimana. Duré rob'manharĩ wasété'wa norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti wě'õ'wa norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré ĩwasété norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré rãwi pesere dasisô 're ĩda'a're nhi'oto za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré uburé romhuri Wamama te hã, te te ãma 're ĩwasété za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré timama te te 're ĩsimroi mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré tina te te 're ĩsimroi mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré dapãrĩ'wa norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré dahãiba na da'ãma 're ĩsipsaihuri za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré aibã si'uiwa dasina 're ĩdanhipsaihuri za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré ĩwada'uri zarina si pawã'ãbã ãna dama romhuri'wa da, a'uwě hã da te dasiwi 're ĩsimi'uri za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré 're ĩsadawa nhipese za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré timreme hã tō sena na dama 're siwasu'u za'ra mono nherě, taré te te sina 're ĩroti za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana. Duré roti tō senai'õ na siwa'ru, ãma 're ĩdanomro wasété mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hãimana, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. ¹¹Roti tō sena na si, wa tō te dama ãma 're aroti, Wanhib'apito wasu'uwě na te dama 're rowasu'u mono wamhã. Wě uptabi di, Wanhib'apito wasu'u hã. Taha da, ma tō ĩma pisutu, ĩwasu'uwě na te ãma 're da'apo're pu'u mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, rowě u'ãsi 're ĩmorĩ hã.

Paru hã Wanhib'apito ãma ĩwatazém na rowasu'u

12-13 Āhãna wa za ãma ĩwata, Wanhib'apito Cristu Zezusihi ãma hã. Ta hã ma tō ĩwaihu'u siro, ĩnhimiromhuri hã za te tãma ãma 're ĩuwaimrami mono na hã. Taha zarina ma tō ĩpisutu, dapawaptom na te tãma 're romhuri mono da. Taha da, ma tō te te 're ĩnhiptete u'asi. Taha wa, wa za ãma 're ĩwata u'asi, ĩma 're rowē mono wa. Wanhib'apito ãma wa tō aré te ãma 're wasété aré, ĩmreme wasété na. Īsazei'wa norĩ hãiba u'ãbã, wa tō aré te tãma 're rob'manharĩ wasété. Ta norĩ hãiba u'ãbã, wa tō aré sada 're ĩzahi. Wanhib'apito hã Danho'reptui'wa na 're ĩmorĩ na hã ĩma waihu'u õ di aré. Te duré sazei õ di aré. Taha wa, zahadu ĩnhimiza'rese ãna 're ĩmorĩ wa, ma tō ĩãma tipē'ezé, 'Re ĩhãimana u'asi mono hã, te te ĩazãri tō da. 14 Wanhib'apito hã tinhimizawi pese zém na ma tō ĩpawapto pese, te saze da, duré dazawizéb da, ĩma hãimana da. Aihĩni Cristu Zezusihi ãma 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã te te 're ĩpawapto za'ra mono ne, ma tō ĩpawapto duré. 15 Ti'ai u ma tō wei mo, Cristu Zezusi hã, 're ĩdanomro wasété mono hawi te te 're da'anho'reptui mono da. Āne te dasima da te 're rowasu'u za'ra. Danhimirowasu'u hã tō sena wamhã, aihĩni ãma 're ĩdasisaze za'ra mono da hã, ĩma wē di. Wa hã dawasété nhipai u, ĩwasédé hã sa'ētē di. 16 Tane nherē, ma tō ĩãma tipē'ezé, te te ĩazãri tō da, 'Re ĩhãimana u'asi mono hã. E marĩ da. Cristu Zezusi hã ĩãma wa'a su'u õ wa, da'ãma ĩwa'a su'u õ na, da te ãma 're waihu'u za'ra mono da, za ĩza'u da te dasina 're ĩumnhasi za'ra mono norĩ hã, ĩrata 're dahãimana u'asi za'ra mono da, rowē u'asi ãma. 17 Taha wa, Danhib'apito uptabi ãma si wa za 're wawata u'asi za'ra. Ta hã Apito u'asi te dama 're sãmra, ĩdã'ã'õ hã, ni'wa hã niwa te te ĩmadã'ã õ hã. Ōhõ si Danhib'apito uptabi hã, 'Re ĩhãimana u'asi mono hã. Wē uptabi wa, wa za ãma 're wawata u'asi za'ra.

18-19 Duréi pese hã ma tō ni'wam norĩ hã Wamama zadawa hawimhã marĩ na aima rowasu'u za'ra, za tãma asimiromhuri na ĩwaihu'u sirõmo zéb da. Taha zarina ĩra Timotiu, wa za aima ti'ru, da te aima ĩwaihu'uzé hã asina 're 'madã'ã u'asi mono da, roti tō senai õ da, ãma 're 'wapéi u'asi mono da. Āne te za 're aimo, ãma 're 'wapéi u'asi mono da. Roti tō sena si te za 're ĩmadã'ã pese mo, Zezu Cristuhu wasu'uwē hã wa te 're ĩsaze za'ra mono zép si. Te za duré 're aimorĩ wē. Āne wamhã, aiwasété õ wamhã, rãwi 're asisãmri mono õ di za, aiwasété na. Āhãna ni'wam norĩ hã tiwasété na 're sisãmri za'ra mono nherē, 're siwē'õ za'ra mono õ di. Taha wa, ma tō oto sazei utõri za'ra, Wanhib'apito nhimiroti hã wa te 're ĩsaze za'ra mono zé hã. 20 Āne Imenezu norĩ hã te oto 're tineb zahuré, Aresãdirihĩ me. Taha wa, wa tō a'ã tãma hãiba za're zahuré, Satanasihi ma, robzei'õ hã a'ã te te sina waihu'u zahuré da.

E marĩ da. Roti tō sena upana te te dama 're rowasu'u zahuré mono tō da, taha u'âbâ te te 're wẽõ zahuré mono tō da, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.

**'Re ìhâimana u'âsi mono ma,
're ìdamreme zusi mono zém na rowasu'u**

2¹ ãhãna marĩ ìpire na wa za aima rowasu'u. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma 're damreme zusi mono wamhã, te za uburé da'ãma tãma 're damreme zusi, te te 're da'apawapto mono da. Marĩ zô dawi 're rowaptââ za'ra mono wamhã, uburé dama te za da te tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra, marĩ hã te te dama 're anhomri mono da. Duré marĩ na dama 're sõpru mono wamhã, te za ãma 're dawata za'ra. **2** Danhib'apito mono bâ, dama 're ìhâimana za'ra mono norĩ ãma, te za tãma 're damreme zusi, uburé dama ìpire za'ra norĩ ãma zama. E marĩ da. Ta norĩ hã te te dama 're roti wẽ za'ra mono da, taha zarina 're dasi'wapé za'ra mono õ wa, rowẽ na dasiré 're wanomro mono da, duré dama 're wahâimana wẽ za'ra mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madââ sina. **3-4** 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Wa'anho'reptui'wa. Ta hã ma tō te te sima 're da'awẽ, uburé te te 're da'anho'reptui mono da. Ma tō duré te te sima 're da'awẽ, aihĩni pese ìsimiroti hã da te 're waihu'u za'ra mono da, ãma 're danomro wẽ mono da, ìsimiroti hã tō sena uptabi wa. Aihĩni ãma 're wamreme zusi mono wamhã, tãma rowẽ di. Taha wa, te za wama 're to za'ra.

5 Misire hãiwa ãma 're ìhâimana mono si, uburé Danhib'apito uptabi hã. Misire da'ãwisi wẽ 'wa Wamama u hã. Ta hã Cristu Zezusi, aibã na 're ìhâimana mono. **6** Ta hã ma tō dazada sisõ, uburé te te da'awa'âbã da. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã bâdã te te ìpisutuzém na, ma tō da'awa'â. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te sima 're ìda'awẽ mono zé hã, uburé pese te te 're ìda'anho'reptui mono zéb da hã, wa tō waihu'u za'ra ni. **7** Ta hã ma tō ìpisutu, ìsadawa wasu'u'wa 're ìhâimana mono da, zudezu'õ norĩ hã te 're po're pu'u za'ra mono da, ìsadawa para, Wanhib'apito wasu'uwẽ na. E marĩ da. Wanhib'apito hã te te 're saze za'ra mono da, duré te te ãma 're sasõmri za'ra mono da, ìsimiroti zarina si 're nomro wẽ mono da, tō sena uptabi wa, ìsimiroti hã. Ìzadawa nhipese na aima ìsiwasu'u õ di. Tō sena wa tō aima 're ìsiwasu'u.

8 Wa za oto aima waihu'u, te ìsima 're ìda'awẽ mono zém na hã. Aibã norĩ hã nimame 're ìhâimana za'ra mono zé mono bâ te za 're mreme zusi, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma. Ta norĩ hã dama 're hâimana wẽ za'ra mono wamhã, te za tãma 're mreme zusi, tãma 're simiwẽ za'ra mono sina, hãiwa u. Te te 're ìda'ruiwapari za'ra mono da hã, mare di. Duré tizadawa na 're ìsi'wapé za'ra mono da hã, mare di.

9-10 Pi'õ norĩ hã, aibã norĩ te te sima 're 'madâ'â ze za'ra mono da, dama 're si'uza wamnarĩ za'ra mono õ di za. Duré dama 'madâ'â ze da, 're siséré tété wẽ za'ra mono da hã mare di. Duré tinho'rebzui wẽ na si, sima 're ãsipese za'ra mono da hã mare di. Duré tinhipsisi wẽ na si, sima 're ãsipese za'ra mono da hã mare di. Duré da'uzazé ãwa'ãbã za'ëtê na si, 're ãsi'uza za'ra mono da hã mare di. Dama rob'manharĩ wẽ zéb zô si, te za sina 're sõpré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa na 're ãsiwasu'u za'ra mono zéb zarina.

11 ãsazei'wa norĩ 'madâ'â'wa norĩ hã te te dama 're rowahutu za'ra mono ré, te za pi'õ norĩ hã ari'iwi te te 're wapari za'ra. ãmadâ'â'wa norĩ zapari 're ãhãimana za'ra mono na te za 're si'madâ'â za'ra pi'õ norĩ hã, ari'iwi te te 're ãwapari za'ra mono da hã. 12-13 Pi'õ norĩ hã aibã norĩ ma, te te 're ãrowahutu za'ra mono da hã, mare di. Aibã norĩ ma, timreme pire na 're si'madâ'â za'ra mono õ di za. Ari'iwi te za 're si'ubumro, pi'õ norĩ hã. E marĩ wa, wa ãne aima waihu'u. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô aibã hã poto na'rata, Adã na ãisi hã. Taha za'u si ma duré pi'õ hã poto, Ewa hã. 14 Pi'õ si, Wa'uburé nhimiroti hã tô senai'õ na te te waihu'u õ di. Tanei õ di, Adã hã. Pi'õ si Wa'uburé nhimiroti hã tô senai'õ na te te ãwaihu'u õ zéb zarina, ma tô Wamama nhimiroti na upa na'rata. 15 Tane nherẽ, pi'õi mono bã hãimana wẽ na 're hãimana za'ra mono wamhã, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Wanhib'apito umnhasi sina, te za 're hãimana za'ra. Te za duré te te 're dazawi pese za'ra. Hãimana wẽ uptabi na te za dama 're hãimana za'ra. Tawamhã, ãwasã hã ãma 're sépu'u za'ra mono wamhã, ã'ra hã tãma 're rere'e wẽ mono da, te za Wamama hã te te 're anho'reptu, pi'õ norĩ hã.

Wanhib'apito zazei'wa norĩ 'madâ'â'wa na rowasu'u

3 1 ã hã te aima ãwaihu hã, tô sena uptabi. Áté ni'wa hã te za sima wẽ, ãsazei'wa norĩ hã te te 're 'mai'madâ'â mono da. ãne wamhã, te te sima ãwẽzẽ hã wẽ di, da'madâ'â na te te 're ãmairomhuri mono da hã. 2 ãsazei'wa norĩ 'madâ'â'wai mono bã, te za 're hãimana wẽ za'ra. Tawamhã, ãwasédé hã da te ãma 're ãsa'ra mono da hã, mare di. Timro uptabi si te za te te sima 're 'madâ'â za'ra, misi haré. Hãimana prédu na te za dama 're hãimana za'ra. Tiwasété wi te za sina 're siptete u'ãsi za'ra, 're nomro wẽ mono da. Te za duré dama 're hãimana wẽ za'ra. Duré ãtẽme 're dasihutu mono wamhã, te za te te 're da'mazasi su'u za'ra. Duré roti na rowaihu hã te za tãma 're hãimana za'ra, te te ãma 're ãdapawaptob za'ra mono zéb da hã. 3 Duré ãzézei'wa, 're nomro mono õ di za. Duré da'ahãri ze 'wa, 're hãimana za'ra mono õ di za. Simizawi pese uptabi na, te za dama 're hãimana za'ra. Duré rob'uiprazéb zô si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra mono õ di za. 4 Ti'ra norĩ hã te

za duré te te 're pawapto pese za'ra, timama mreme si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, timama hã ïsimiroti na te te 're wazéb za'ra mono da. ⁵ Da'madâ'â'wa norĩ hã ï'ra norĩ hã tãma 're nomro wẽ mono da, te te 're pawapto pese za'ra mono õ nherẽ, e niha te za tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono zazei'wa norĩ hã te te 're pawapto za'ra duré, 're nomro wẽ mono da, ta norĩ zama. Te te 're pawapto waihu'u za'ra mono õ di za. ⁶ Ni'wa hã Wanhib'apito te te ïsazézém na ãma ronomro õ nherẽ, da'madâ'â'wa na 're 'mai'hamana mono õ di za. E marĩ wa. ïsazeté'wa hã da'madâ'â'wa, 're 'maimorĩ wamhã, âté da'madâ'â'wai wa, te za 'râwi sina 're 'maiwata, tipire na taré. ãne wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã wa'uburé norĩ nhib'apito hã 'râwi sina 're wata mono wa, te te ïwẽ'õ ne, te za ta hã wẽ'õ. ⁷ ïsazei'wa norĩ 'madâ'â'wai mono bâ te za dama 're hâimana wẽ za'ra. ãne wamhã, dama 're ïhâimana wẽ mono zém na te za ïsazei'õ'wa norĩ zama te te dama 're wasu'u wẽ za'ra. Dama 're hâimana wẽ za'ra mono õ wamhã, te za damreme hã te te sina 're 'rã'õtõ za'ra. ãne wamhã, wa'uburé norĩ nhib'apito te te da'ãma sima ïroti wasété zé hã te za te te sina 're 'mai'uwaimrami tãma, da'madâ'â'wa norĩ hã.

Dapawapto'wa norĩ wasu'u

⁸ Dapawapto'wai mono bâ te za 're hâimana wẽ za'ra. Duré âzézei'wa na 're hâimana za'ra mono õ di za. Rob'uiprazéb zô si mreme si'ahâ na 're hâimana za'ra mono õ di za. ⁹ Wanhib'apito nhimiroti hã aré dama sa'rese õ nherẽ, ma tô oto te te dama 're awaihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, da te ãma 're ïsaze za'ra mono zéb da hã. ïsimiroti hã tô sena wa, te za dapawapto'wa norĩ hã te te 're 'madâ'â pese za'ra, hâimana wẽ sina. ïwasu'uwẽ hã tô sena na te za te te 're saze za'ra. ãne wamhã, 'râwi tipẽ'ẽ na 're siwẽ'õ za'ra mono õ di za, tô sena na te te 're ïsaze za'ra mono õ na hã. ¹⁰ Dapawapto'wa da, da te dasiwi pisutu õ ré hã, te za a'â da te dasiwi 're 'mai'madâ'â, dama 're ïmai'hamana wẽ mono zô. Tawamhã dama 're 'mai'hamana wẽ mono wamhã, te za oto dapawapto'wa na 're 'mai'hamana. ¹¹ ïmro zama te za dama 're hâimana wẽ, pi'õ hã. Damreme hã ïwẽ'õre na te te dama 're robzanhamri mono õ di za. Hâimana prédup sina te za dama 're hâimana. Tiwasété wi, te za sina 're siptete. Hâimana nhiptete na, te za 're hâimana. ¹² Dapawapto'wai mono bâ timro uptabi si te za sima te te 're 'madâ'â pese za'ra, misi haré. Duré ti'ra norĩ hã te za te te 're 'madâ'â pese za'ra, 're nomro wẽ mono da. Duré uburé ïsõrõwa ãma ïsiré 're ïhâimana za'ra mono norĩ zama, te za te te 're 'madâ'â pese za'ra, ta norĩ zama 're nomro wẽ mono da. ¹³ Dapawapto'wa norĩ hã te te 're dapawapto wẽ za'ra mono wamhã, ïsimipawapto wẽ na te za da te 're wasu'u wẽ za'ra.

Ñne wamhã, mreme nhiséb ãna te za duré dama 're siwasu'u za'ra, Cristu Zezusi hã te te 're isaze za'ra mono zém na hã.

Wanhib'apito wasu'uwẽ hã dama isihãirézé wasu'u

14-15 Atẽme ãma iwisi su'u da hã imã wẽ nherẽ, ãma iwisi su'u õ na dãâsina, wa ãne na ãma aima rob'ui'ééré. E marĩ da. Niha dama 're iwahãimana za'ra mono zéb da na waihu'u da. Wa norĩ hã 'Re ihãimana u'âsi mono 'ra, wa 're wanomro. Isib'a'uwẽ, wa oto 're wahãimana za'ra, daro mono bã wa te 're isaze za'ra mono hã. Wanhib'apito nhimiroti hã tô sena wa, isazei'wai mono bã wa za wa te 're 'madã'ã u'âsi za'ra. Õne haré te za dama 're hãimana u'âsi, da te ãma 're isaze za'ra mono zéb da hã. 16 Tô sena Zezu Cristuhu wasu'uwẽ hã wẽ uptabi di, aré dama sa'rese õ nherẽ, Wamama hã te te oto dama ihãiré hã wa te 're isaze za'ra mono zé hã, ãma 're iwanomro wẽ mono zéb da hã. Ñne te te dama iwaihu'uzé hã:

“A'uwẽ na ma podo, ti'ai ãma.

Duré tô sena irã 're imorĩ wẽ uptabi na, ma tô Tipẽ'ezani na dama waihu'u za'ra.

Duré hãiwa ãma 'Re ihãimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã ma tô titõmo na 'madã'ã za'ra.

Duré a'uwẽ mono bã 're idahãimana za'ra mono norĩ hã ma tô iwasu'uwẽ na da te 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bã. Ma tô duré da te dasina 're umnhasi za'ra.

Duré rowẽ uptabi u ma tô mo, hãiwa u.”

Ñne Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Wamama hã te te dama iwaihu'uzé hã.

Danhimiroti senai'õ na rowasu'u

4 1 'Re ihãimana u'âsi mono hã, Tipẽ'ezani na ma tô ãne dama waihu'u: “Rob'rãsutuzéb u romhuture wapsi, te za ni'wam norĩ hã izadawa para õ nherẽ, rême za'ra, Zezu Cristuhu nhimiroti hã aré te te 're isaze za'ra mono zé hã. Ihãiba'õ norĩ nhimiroti hã tô sena newa te za te te 're wapari za'ra, wa'uburé norĩ nhimiroti zarina 're nomro mono da oto.” Ñne ma tô dama waihu'u. 2 Wa'uburé nhimiroti hã te za te te datẽme 're ropé, aibã norĩ zadawa hawi. Aibã norĩ hã roti tô sena na te te dama 're rowasu'u za'ra mono newa, te sadawa nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra. Tane nherẽ, ta norĩ hã 'rãwi 're siwaihu'u za'ra mono õ di, tizadawa nhipese na hã. 3 Ta norĩ hã te za dasina 're idamro za'ra mono zé hã dawí sawi za'ra, dasina 're damro za'ra mono tã da, dasiwaprosi 're dahãimana za'ra mono da. Te za duré dasazé hã dawí sawi za'ra, marĩ mono bã 're dasaihuri tã mono da, 'Re ihãimana u'âsi mono hã uburé dasazé hã te te apoto mono nherẽ,

ãma 're ãdasaihuri mono zéb da hã. Ìsazei'wai mono bâ wama waihu'u pese za'ra di, dasazém na ãsimiroti hã. ãne wa, sôpru wa, ãma 're wawata za'ra mono pari, wa za ãsimipoto na 're wasaihuri. 4-5 Uburé dasazé hã wê di, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimipodo hã ãma 're ãwasaihuri mono zéb da hã. Wê wa, wa te wasiwi 're wê'ô za'ra mono ô di za, ãma 're wasaihuri mono tô da hã. Sôpru wa, ãma 're wawata za'ra mono sina, wa za ãma 're wasaihuri, ãwê na te te nharĩ wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ãne wamhã, tãma wê di, ãsimipoto na 're ãwasaihuri mono zéb da hã.

6 Tawamhã uburé te aima ã'awaihu'uzéb zarina si, te za wasiré ãsazei'wa norĩ ma 're ã'awaihu'u mo. ãne wamhã, Cristu Zezusihi ma, romhuri wê 'wa, te za tô 're aimo. Wanhib'apito nhimiroti hã wa te 're ãsaze za'ra mono zéb zarina, 're aimorĩ u'âsi sina, te za tãma 're ãwaihu'u u'âsi za'ra mo, roti tô sena zarina zama, ãma 're aimorĩ u'âsi ne. Ôhõ na si 're aimorĩ wamhã, asiptete sina te za 're aihâimana mo, Wanhib'apito ãma hã. 7 Dahi'rata norĩ nhimirob'rãzarõtõ 'ratara hã 're wapari mono ô di za. Ta norĩ hã ãsazei'ô'wa norĩ te hã, tarére. Ta hã te za asima 're ã'madâhã pese mo, 're aihâimana wê mono da, Wamama nhimiroti zarina. 8-9 ãne wa za duré aima waihu'u. Até ni'wam norĩ hã te za te te sima 're pisutu za'ra, 're sihâiba wairob za'ra mono da, dahâiba wairobzé hã wê wa, dahâiba ma hã. ãne hã dama 're rowê za'ra mono nherê, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're danomro wê mono da, da te dasima 're pisutu pese za'ra mono wamhã, dama 're rowê uptabi za'ra mono di za. Rowê na te za ãma 're danomro, ti'ai ãma, hãiwa ãma zama. Tô sena wa tô aima rowaihu'u. ãhã wasu'u hã tô sena wa, aihĩni te za da te ãma 're saze za'ra. 10 Taha da, wa za sada 're wanhiptete u'âsi za'ra, wa te 're dapawaptob za'ra mono da, da te ãma 're saze za'ra mono da. 'Re morĩ u'âsi wa, wa tô wasina wa te 're umnhasi za'ra, te te 're wapawaptob u'âsi za'ra mono da. Ta hã uburé Danho'reptui'wa, te 're hâimana. ãsazei'wai mono bâ te za tô te te 're wa'anho'reptu.

11 Taha wa, uburé te aima ã'awaihu'uzém na te za ãsazei'wa norĩ ma 're ã'awaihu'u mo, asimiroti pire sina. 12 Aihâiba prédu pese ô nherê, te za 're aimorĩ wê, aiprédu pese ô wa, asimiroti na ãsazei'wa norĩ hã te te 're aiwê'ô za'ra mono tô da. Te za dama 're asanho mo, aimreme wê na, duré dama aihâimana wê na, duré asimizawi pese na, duré asimirosa'rata wê na. Taha na, te za dama 're asanho mo, asirã zarina 're nomro wê mono da, ãsazei'wa norĩ hã. 13 Nimahã na wa za ãma atême wi. Ma'ãpé, ãma atême ãwisi ô ré hã, dama 're sôré u'âsi mono za, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã. Te za duré Wanhib'apito wasu'uwê na dama 're ãrowasu'u u'âsi mo. Te za duré 're ãdapawaptob u'âsi mo, ãsimiroti

zarina 're danomro wě mono da. Taha da, te za asina 're ĩ'madââ u'âsi mo. **14** Marĩ ĩwě hã ma tô Wamama hã aipě'ě 're aima tisõ, ãma 're ĩdapawapto mono zéb da hã. Hãiwa hawi te te tãma ĩwaihu'u za'ra zém na, ma tô ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã aima waihu'u za'ra, ĩwě hã za te te aima ĩsõmri na. Duré ma tô da'madâ'â'wa norĩ hã, tinhib'rada hã ai'ãma sa'ra za'ra, ai'rã nhisiwi. Taha ré ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ĩwě hã aima tisõ. Taha zarina, te za asina tãma 're ĩ'uwaimrami u'âsi mo, dapawaptom na, asimiromhuri hã Wamama ma.

15 Uburé te aima ĩ'awaihu'u mono zéb zarina, te za asina 're ĩ'madââ u'âsi mo. Ôhõ si te za asima 're ĩpisutu pese mo, asina 're ĩ'uwaimrami mono zéb da si. ãne wamhã, dapawaptom na rowaihu hã asima ãma 're ĩsa'ětě mono na te za da te ai'ãma 're waihu'u za'ra. **16** 'Re aimorĩ wě da, duré ĩ'uwaibaba si dama 're sadawa wasu'u mono da, te za 'rãwi 're asi'madâ'â pese mo. ãne wamhã, te za 're asisõ'reptui u'âsi mo. Aiwapari'wa norĩ zama, te za 're ĩ'anho'reptui u'âsi mo.

Īsazei'wa norĩ pawaptozbém na rowasu'u

5 Āté aibã ĩprédu hã te za tihãimanazém na 'mai'upa. ãne wamhã, aimreme ĩpire na tãma nharĩ õ di za. Aimama ma, 're aimreme wě mono ne, te za duré aimreme wě na 're ĩpawapto mo, 're morĩ wě da oto. Duré ĩpréduptém norĩ hã te za aimreme wě na 're ĩ'apawapto mo, aimreme wě na ano norĩ hã 're ĩ'apawapto mono ne. **2** Duré pi'õ ĩprédum norĩ hã te za aimreme wě na 're ĩ'apawapto mo, aimreme wě na ana hã 're ĩpawapto mono ne. Duré pi'õ ĩpréduptém norĩ hã te za aimreme wě na 're ĩ'apawapto mo, aimreme wě na si aihidiba norĩ hã 're ĩ'apawapto mono ne. Aiprédup sina te za ta norĩ ma 're aihãimana mo.

3 Pi'õi mrotõ norĩ pawapto'wa da hã ni'wai õ uptabi wamhã, te za marĩ na 're ĩ'apawapto pese mo. **4** Pi'õi mrotõ 'ra norĩ hã 're hãimana za'ra mono wamhã, tiwarahuzé wa'rãmi, te za tina hã marĩ na te te 're pawapto pese za'ra. Duré pi'õi mrotõ nhihudu norĩ hã 're hãimana za'ra mono wamhã, tiwarahuzé wa'rãmi, te za ti'rata norĩ hã marĩ na te te 're pawapto pese za'ra. ãne te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti zarina te te tãma ãma 're uwaimrami za'ra, ãne si tãma wě wa. **5** Pi'õi mrotõ hã áté siwaprosi te 're 'manhamra. ĩpawapto'wa da hã, ni'wai õ uptabi di. Tane wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zô si, te za 're simnhasi, marĩ na te te 're pawapto mono da. Bâtã na te za tãma 're mreime u'âsi, barana zama, marĩ na te te 're pawapto mono da. **6** Pi'õi mrotõ hãiba amo hã, áté ãne 're 'mai'ãimana mono õ di za. Āté marĩ zô si te za sina 're simnhasi u'âsi. ãne wamhã, ĩpě'ě 're dâ'â u'âsi ne, te za

oto 're 'maimo. 7 Taha wa, te za tãma 're ãroti pese za'ra mo, ãsazei'wa norĩ ma, ãmrotõ norĩ ãma te aima ãroti mono zé hã te te siwi 're 'madãhã pese za'ra mono da. Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã damreme hã te te sina 're 'rãlõtõ za'ra mono õ di za. 8 ãté ni'wam norĩ hã tinhimarĩ na te te 're pawapto pese za'ra mono õ di za, tisisãnawã norĩ hã. ãté ãsõrõwa 're, 're ãhãimana za'ra mono norĩ zama, te te 're pawaptob za'ra mono õ di za. ãne wamhã, Wanhib'apito nhimiroti zarina te te 're pawapto pese za'ra mono õ wamhã, te aré ãsazei'õ'wa ne oto 're nomro. ãne wamhã, te te 're ãpawaptob za'ra mono õ na, te aré ãsazei'õ'wa norĩ hã 'rãnhipa za'ra, tihãimana wasété na hã.

9-10 Pi'õi mrotõ hãiba tém norĩ nhisi na 're rob'ui'ééré za'ra mono õ di za, pi'õi mrotõ si'ĩhi norĩ nhisi zu hã. 60 na ãma 're wahub za'ra mono parip si, te za ãsisi na da te 're rob'ui'ééré za'ra, ti'amo'aba si te te 're 'madãhã pese za'ra mono wamhã, duré ti'ra norĩ hã te te 're warahu wẽ za'ra mono wamhã, duré te te 're da'mazasi su'u za'ra mono wamhã, duré dawĩ 're sipa zawi za'ra mono ãna, ãsazei'wa norĩ ma, te te 're romhuri za'ra mono wamhã, dapara upsõ na zama, duré robzei'õ na 're ãdanomro mono norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono wamhã, duré simi'ẽ na te te dama 're 'manharĩ wẽ u'ãsi za'ra mono wamhã. ãne wamhã, pi'õi mrotõ norĩ hã dama waihu'u pese za'ra di za, te te 're ãdapawaptob za'ra mono na, siwaptom na. Tawapsi, te za ãsisi na da te 're rob'ui'ééré za'ra, pi'õi mrotõ si'ĩhi norĩ nhisi zu.

11 Pi'õi mrotõ hãiba tém norĩ nhisi na ãhi norĩ nhisi zu, ãma 're rob'ui'ééré za'ra mono õ di za. E marĩ wa. ãté hãiba téb uptabi ré, 're mrotõ za'ra mono wa, te za te te sima 're wẽ uptabi za'ra, timro na te te 're sahu za'ra mono da. ãté Cristuhu ma si te te 're romhuri za'ra mono da, te te sima 're wẽ uptabi za'ra mono õ di za oto. 12 Tawamhã timro na te te ãma 're sahu za'ra mono wamhã, Cristuhu ma, te te sina 're ãroti za'ra mono zé hã ãma 're nomro mono õ di za oto. Taha wa, ãté te za oto da te dasiwi 're wẽlõ za'ra, ãma 're sõpré u'ãsi mono õ wa. 13 Duré pi'õi mrotõ hãiba tém norĩ nhisi na ãhi norĩ nhisi zu, 're rob'ui'ééré za'ra mono wamhã, ãté dawaptom na te za dama 're wa'a za'ra. ãté sihãiwi na te za 'ri babap si oto 're nomro, mro õ wẽ te. ãté marĩ te te wapari wamhã, te za te te dama 're rowasu'u za'ra. ãté aimawi timreme na te za te te dawĩ ãma 're ro'wa'rutu za'ra. ãté marĩ na taré 're sõpré mono ãna, te za te te dama 're rowasu'u za'ra. 14 Taha wa, wa tô ãsima wẽ za'ra, duré apã timro na te te 're sahu za'ra mono da, pi'õi mrotõ hãiba tém norĩ hã. Te za duré apã 're 'ra za'ra. Tawamhã tinhorõwa ãma te za ti'ra norĩ hã te te 're 'madãhã pese za'ra. ãne dama 're hãimana wẽ za'ra mono wamhã, damreme hã te te sina 're 'rãlõtõ

za'ra mono õ di za, wazawi'õ'wa norĩ mreme hã. **15** ãne wa tô aima waihu'u. E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã ma tô wairé, pi'õi mrotõ norĩ hã, Wanhib'apito nhimiroti wẽ nhiti, Satanasihi nhimiroti si te te oto 're 'madâ'â za'ra mono da. Taha wa, wa tô ãne na aima waihu'u.

16 Pi'õ hã ãsazei'wa 're 'maimorĩ wamhã, te za pi'õi mrotõ hã marĩ na te te 're 'maipawaptob u'âsi, tina wamhã, ti'rata wamhã. ãne wamhã, rosa'rata pire hã pi'õi mrotõ norĩ ãma te te ãma 're sépata za'ra mono õ di za, ãsazei'wa norĩ hã. Tãma waihu'u pese za'ra di za, pi'õi mrotõ hã 'ra ãna 're ãhãimana za'ra mono norĩ si te te 're ãpawaptob za'ra mono da hã.

Ãsazei'wa norĩ 'madâ'â'wai wasu'u

17-18 Aibã norĩ hã ãsazei'wa norĩ te te 're 'madâ'â wẽ za'ra mono wamhã, te za ãwa'rãmi marĩ ãwẽ hã te te tãma 're sãmri za'ra, ãsazei'wa norĩ, siré 're ãsi'rã'õtõ mono norĩ hã. Cristuhu wasu'u wẽ na te te tãma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, duré ãsimiroti wasu'u na te te 're pawaptob za'ra mono wamhã, marĩ hã ãwẽ hã sa'êtẽ na te te tãma 're ãsãmri za'ra mono da hã, wẽ di. ãne hã wa tô waihu'u za'ra ni, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata hawimhã, ãne:

“Powawẽ hã aro 'rã ne tipara na dasazéb da, te te aima 're sub za'ra wa'aba mono ré hã, 're wata wasisi za'ra wa'aba mono õ di za, 're saihuri tõ mono da.”

ãne hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré 'rada hã. Duré ãsimiroti hãiba amo hã ãne:

“Romhuri'wa norĩ hã te te dama 're romhuri za'ra mono wamhã, tô ãuwaibaba te za da te 're pawa'ãbã za'ra.”

Taha zarina te za ãsazei'wa norĩ hã da'madâ'â'wa norĩ hã te te 're pawaptob za'ra asa, marĩ na.

19 Até da'madâ'â'wai ãma te za ni'wa hã ãwasédé hã ãma tihi. Tawamhã, siwaprosi te te ãma hiri wamhã, wapari õ di za, ãmreme hã. Até si'ubdatõ te za ãma sisadawa waptob za'ra, ãma ã'madâ'â'wa norĩ hã, ãwapari'wa norĩ hã. Até maparane te za ãma sisadawa waptob zahuré. ãne wamhã, da'madâ'â'wa zõ te za aihã, ãhãimanazém na sadawa pibu da. **20** Tawamhã tô sena tiwasédé hã te te 'manharĩ wamhã, te za ãsazei'wa norĩ nho'a tãma ãroti, tiwasété na te te ãma sahu tõ da. Danho'a te za tãma ãroti, ãsipai u da'madâ'â'wa hãiba amo norĩ hã sina 're hãtã'ã za'ra mono wa, ãsine tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono tõ da, ta norĩ hã.

21 Da'madâ'â'wa hã aima sawi uptabi nherẽ, te za danho'a tãma ãroti, tiwasété na te te ãma sahu tõ da. Asimiroti na 're da'mairẽme mono õ di za. 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te we te te 're wa'ab'madâ'â, Cristu Zesusihi me. Hãiwa ãma romhuri'wa norĩ zama, te duré te te we 're wa'madã'ã za'ra, 're ãnomro wẽ mono norĩ hã. Taha wa, ta

norĩ nho'a 're wanomro mono wa, da'madâ'â'wa norĩ ãma te aima ĩroti mono zé hã te za 're ĩ'madâ'â pese mo.

22-25 ãne wa za duré aima waihu'u. ĩsazei'wa norĩ 'madâ'â'wa da, da'maipisutu da wamhã, asapa'abâ da'maipisutu õ di za, aiwara sina. Asapa'abâ asib'rada hã da'rã nhisiwi 're aza'ra mono õ di za, Wanhib'apito ma, romhuri'wa da, 're da'apisutu mono da. E marĩ wa, wa ãne aima waihu'u. Asimipisudu hã dama 're hâimana wẽ prã za'ra mono wamhã, ĩsabâdâ da te dasiwi 're aiwẽ'õ za'ra mono õ'umhasite. Te za 'rãwi 're asi'madâ'â u'ãsi mo, asimiroti na duré aihâimanazém na 're upa tõ mono da.

Wa za a'â aima waihu'u, asi'ãma waihu'u da. Â si 're hãsi mono nherẽ, te za oto uwa 'rãĩ wa'u ĩsé hã syry na 're ĩhãsi mo, ãma 're asiwede mono da. E marĩ da. 'Re asai mono wa, 're adi'izé u'ãsi tõ mono da. Aiházé hã te te aimrami siwapto wa, asib'uwa na 're aimorĩ wa, te za 're ĩhãsi u'ãsi mo, syry na.

ãne wa za duré aima waihu'u, da'madâ'â'wa da, asapa'abâ 're ĩda'apisutu mono õ zém na hã za. Áté ni'wam norĩ hã sô'awi tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, ĩwasété na dama waihu'u pese za'ra di za, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã bâtâ na dahâimanazém na te te da'awaihu'u õ ré hã. Áté nimahã na si te za ta norĩ hã ĩwasété na da te 're waihu'u za'ra. Áté ni'wam norĩ hã te te dama 're ĩ'manharĩ wẽ za'ra mono zém na, dama waihu'u pese za'ra di za. Áté nimahã na si te za ta norĩ hã da te 're waihu'u za'ra, te te dama 're ĩ'manharĩ wẽ za'ra mono zém na. ãne wa, wa tõ ãne na hã aima roti, asapa'abâ 're da'apisutu tõ mono da, da'madâ'â'wa da hã.

6 ¹ ĩwada'uri zarina si, pawa'âbâ ãna dama romhuri'wa norĩ hã te za titede'wa hã ĩsimiroti na te te 're wazéb za'ra. ãne 're hâimana za'ra mono õ wamhã, áté te za 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhisi na da te ãma 're wasété za'ra. Áté wa'ãma zama te za duré da te 're wasété za'ra, ĩsazei'wa norĩ ma, wa te 're roti wasété za'ra mono newa. ² Áté pawa'âbâ ãna dama romhuri'wa norĩ tede'wa hã te za ĩsazei'wa 're 'maimo. E tawamhã ĩmreme hã te te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ di za, ĩsisãnawã ne tãma 're 'mai'hâimana mono nherẽ, ĩtede'wa hã. Mare di. ĩsimiroti na te za te te 're wazéb za'ra. ĩsazei'wa 're 'maimorĩ wa, duré tãma sawi pese za'ra wa, te za titede'wai ma, te te tãma 're romhuri wẽ uptabi za'ra. ãne na te aima 're ĩroti mono zéb zarina, te za ĩsazei'wa norĩ ma 're ĩ'aroti pese mo, ãma 're nomro wẽ mono da.

3-5 Áté ni'wam norĩ hã aimawi na te za ĩsazei'wa norĩ ma te te tãma 're rowasu'u za'ra. Áté Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimiroti na te te ãma 're saze za'ra mono õ di za, ta norĩ hã, tõ sena nherẽ, Wanhib'apito nhimiroti hã rowẽ na ãma 're ĩdanomro mono zéb da hã, duré dawẽ na si ãma 're ĩdanomro mono zéb da hã. ãne

wamhã, roti tô sena hã tãma waihu'u za'ra õ di za. Taré te za tinhimiroti wẽ na 'rãwi sina 're wata za'ra. Ta norĩ ma, wẽ di, marĩ wasu'u na 'rãwi ãma 're ãsada'ãbã za'ra mono da hã, duré 'rãwi timreme na 're ãsi'wapé za'ra mono da hã. Taha zarina, te za tisi'ruiwapari na te te sima ãma 're wa'rãmi za'ra, ãma 're sisada'ãbã za'ra mono da. Te za duré te te 're dawasu'u wasété za'ra. Te za duré si'ãma te te 're rosa'rata wasété za'ra. Roti tô sena hã tãma waihu'u pese za'ra õ wa, roti tô sena zarina si te te 're rosa'rata wẽ za'ra mono õ di za. Ta norĩ hã te te sima 're rosa'rata siwamnarĩ za'ra, ãsazei'wa norĩ hã rob'uiprazé hã te te tãma 're sãmri za'ra mono da, ãsimirowasu'u wa'rãmi, sibro pese na 're hãimana za'ra mono da. **6** Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'madã'ãwa, 're wanomro mono wamhã, duré marĩ zô si wasima 're wanhopré mono ãna 're wanomro mono wamhã, wama 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. **7** E rob'uiprazé ma tô wazababa 're wairébé, wana dub're hawi 're wapoto za'ra mono wamhã. Mare di. Wa'ubana wa tô 're wapoto za'ra. Duré 're wadã'ã za'ra mono wamhã, e wanhimarĩ hã wa za wasiré wa te 're 'wasari. Mare di. **8** Taha wa, ti'ab ré, wasai ré 're wahãimana za'ra mono wamhã, duré wa'uza ré 're wahãimana za'ra mono wamhã, marĩ zô si wasima 're wanhopré za'ra mono õ di za, marĩ na wa te wasima ãma 're ãrowẽ za'ra mono zéb da hã. **9** Rob'uiprazéb zô, da te dasima 're rosa'rata siwamnarĩ u'ãsi za'ra mono wamhã, ãté te za da te 're wapari za'ra, rob'uiprazém na wa'uburé te te dama 're ã'aroti wasété mono zé hã. ãne wamhã, ãté ãsimiroti hã da te 're rẽme waihu'u za'ra mono õ di za oto. ãté rosa'rata ãna te za ãsimiroti zarina, marĩ zô si oto da te 're rob'ruiwapari za'ra, marĩ wasété zô zama. ãne wamhã, te za oto dawitirobzei'õ pese za'ra. Rowẽ u'ãsi 're ãdanomro mono zé hã tãma 're hãimana za'ra mono õ di za oto. **10** E marĩ wa. Rob'uiprazéb zô si, da te dasima 're rosa'rata za'ra mono wamhã, siwa'ru te za marĩ hã ãwasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra. Ni'wam norĩ hã roti wẽ hã aré te te 're ãsaze za'ra mono zém hawi, ma tô 're sipa za'ra, rob'uiprazéb zô si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra mono wa. Ta norĩ hã te oto robzei'õ si te te 're sãpata za'ra.

11 A hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa. Taha wa, ta norĩ ne 're aimorĩ õ di za. Te za 're aihãimana wẽ u'ãsi mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina si. Õhõ si te za 're ãmadã'ã pese mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si, ai'ãma 're siwãrĩ u'ãsi mono da. Te za duré 're ãda'azawi pese mo. Rowasédé hã taré da te aimã 're 'manharĩ za'ra mono nherẽ, asiptete sina te za Wanhib'apito ãma 're aimorĩ u'ã. Atoi u'ãsi te za 're aimo. Taha na si 're aimorĩ da, te za asina 're ãmadã'ã u'ãsi mo. **12** A hã ãsazei'wa, 're aimorĩ wa, te za sô 're asi'wapéi u'ãsi mo, 're ãaimorĩ wẽ zéb zô, rowẽ u'ãsi 're

aihâimana u'âsi mono zéb da hã, hâiwa âma hã asina uwaimrami da. Taha da, ma tô bâtâ na aipisutu 'Re îhâimana u'âsi mono hã, da'ahâ norĩ nho'a îsazei'wa na asiwaihu'u wê zém na. **13-14** Âhãna, wa za aima pisutu, uburé te aima îroti mono zé hã asina 're 'madâ'â u'âsi mono da. 'Re îhâimana u'âsi mono nho'a, wa aima pisutu, ti'ai âma 're îdanomro mono zé hã te te dama 're î'apisutu mono nho'a. Cristu Zesusihi nho'a zama wa aima pisutu, Põsi'u Piratuhu ma, tihâimanazém na îsiwaihu'u wê nho'a zama. Uburé te aima îroti mono zé hã te za asina 're î'madâ'â u'âsi mo, apâ we îmorizéb u, Wanhib'apito Zezu Cristu hã. Asina 're 'madâ'â u'âsi mono wamhã, tawamhã da te aima 're nharĩ za'ra mono õ di za, asina 're î'madâ'â mono õ zém na hã. **15** Bâdâ te te îpisutuzém na te za 'Re îhâimana u'âsi mono hã tâma tinha, apâ wei morĩ da, Wanhib'apito hã. Wê uptabi di, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. Ôhõ si uburé Danhib'apito uptabi. Uburé ti'ai âma danhib'apito norĩ nhipai u, pire uptabi di. Uburé dama îpire norĩ nhipai u, pire uptabi di. **16** Ôhõ si siwaprosi 're îmorĩ u'â hã. Ta hã, rowa'a za'ëtê na te 're hâimana u'âsi. Taha wa, ni'wa hã îtême îsêbré da hã mare di. Da te dasiwi îhâiba pibu da hã, mare di duré. Ta hã wê uptabi di. Waihu'u pese di duré. Taha wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra.

17 Âne te za duré îsibrob ahâ norĩ ma 're î'aroti mo, sibrob ahâ wê te, 'râwi sina 're wata tõi za'ra mono da. Danhibro hã dama 're hâimana u'âsi za'ra mono õ di za, dama âma 're îrowê za'ra mono zéb da hã. Taha wa, tinhibrop si te te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za. 'Re îhâimana u'âsi mono zô si, te za 're simnhasi za'ra, taha si, marĩ wê na uburé wama 're sôpru mono wa, wama âma 're îrobze za'ra mono zéb da hã. **18** Âne te za duré îsibrob ahâ norĩ ma 're î'aroti mo, te te dama 're 'manharĩ wê u'âsi za'ra mono da. Te za duré uburé marĩ wê na dama 're sôprub za'ra. Te za duré simi'ê na marĩ na te te 're dazari u'âsi za'ra. **19** Âne wamhã, îte uptabi da hã te za marĩ hã îwê hã sô 're simi'wara u'âsi za'ra, niwab da hã. Duré rowê u'âsi te za ta norĩ hã 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa âma.

20-21 Timotiu, ma'âpé roti hã tô sena si asina 're 'madâ'â u'âsi mono za, 'Re îhâimana u'âsi mono te te aima îwaihu'uzé hã, âma 're îda'apawapto mono zéb da hã. Ni'wam norĩ hã taré te dama 're siwasu'u za'ra, roti tô sena hã tâma îwaihu'u za'ra na hã. Tane nherê, Zezu Cristuhu nhimiroti hã wa te 're îsaze za'ra mono zém hawi, ma tô ta norĩ hã 're sipa za'ra. Ta norĩ hã te te dama 're îrowasu'u za'ra mono zé hã, Wanhib'apito nhimiroti zarinaî õ di. Taha wa, roti tô senai'õre wi, te za asina 're asiptete u'âsi mo, 're wapari tõi mono da.

Wa îsima aiwê za'ra wa'wa, rowê u'âsi 're anomro aba mono da, Wamama te te 're îaipawapto za'ra wa'aba mono zéb zarina si.